Д О К Л А Д

за проведения през 2023 г. мониторинг на електромагнитни полета около базовите станции за мобилна комуникация в райони на детски, учебни и лечебни заведения и жилищни територии

В Регистъра на обектите с обществено предназначение, воден от РЗИ – Шумен са вписани 193 обекта, които са източници на нейонизиращи лъчения, разкрити на територията на област Шумен. Разпределението им по общини е както следва:

- на територията на община Шумен – 101 бр.;
- на територията на община Велики Преслав – 11 бр.;
- на територията на община Венец – 10 бр.;
- на територията на община Върбица – 9 бр.;
- на територията на община Каспичан – 9 бр.;
- на територията на община Каолиново – 12 бр.;
- на територията на община Нови пазар – 17 бр.;
- на територията на община Никола Козлево – 8 бр.;
- на територията на община Смядово – 12 бр.;
- на територията на община Хитрино – 5 бр.

Разпределението на обектите, източници на електромагнитни полета (ЕМП), според собственика е следното:

- „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ“ ЕАД („Тауърком”)– 55 бр.
- „А1“ ЕАД („Мобилтел“ ЕАД)– 53 бр.;
- „БУЛСАТКОМ“ ЕАД – 8 бр.;
- „МАКС ТЕЛЕКОМ“ ООД – 7 бр.;
- „НУРТС ДИДЖИТЪЛ“ ЕАД – 2 бр.;
- „ВИВАКОМ БЪЛГАРИЯ“ ЕАД („БТК Мобайл“ ЕАД) – 1 бр. ;
- „ЦЕТИН БЪЛГАРИЯ” ЕАД („Космо България Мобайл“ ЕАД, „Глобул“, Теленор България“ ЕАД, ,) – 66 бр.;
- ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „БОРБА С ГРАДУШКИТЕ” – 1 бр. ;
- ДП РЪКОВОДСТВО НА ВЪЗДУШНОТО ДВИЖЕНИЕ – 1 бр.

В периода от 21.08.2023 г. до 25.08.2023 г. беше проведен мониторинг на електромагнитните полета около базовите станции за мобилна комуникация в районите на 8 детски, 12 учебни и 2 лечебни заведения, разкрити на територията на област Шумен, както и на 18 жилищни територии в област Шумен за установяване съответствието им с изискванията, регламентирани с Наредба №9/1991 г. на МЗ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (ДВ бр. 35 от 1991 г., изм. и доп.).

Измерванията бяха извършени от специалист от лаборатория „Физични фактори” на Дирекция „Лабораторни изследвания” при РЗИ – Варна, който разполага с необходимата апаратура.

Основание за контрола: Мониторинг на електромагнитни полета в районите на детски, учебни и лечебни завадения, както и на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени в населени места на територията на област Шумен във връзка с плана за дейността на РЗИ – Шумен през 2023 г.

Цел на мониторинга: Измерване и оценка на електромагнитни полета (ЕМП) в околността на излъчващите антени на БС.

Контролирани параметри: Плътност на мощност, S[μW/cm²].

Основни източници на лъчение: Базови станции (БС) на мобилни оператори, разположени на покриви на жилищни и обществени сгради.

Нормативни документи: Наредба №9/14.05.1991 г. на МЗ за пределно допустимите нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (обн. в ДВ бр. 35 от 1991 г., изм. и доп. ДВ бр. 8/2002 г.).

Използван метод за контрол: „Методика за измерване и оценка на електромагнитното поле в населената околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки", Сборник методи за хигиенни изследвания, том IV, Селищна среда, на НЦХМЕХ, (понастоящем НЦОЗА).

Технически средства, с които са проведени измерванията:

1. Апарат NARDA – NBM-550 SN-B 0596

1.1. Антена: изотропна;

1.2. Работна честотна лента: 100 kHz до 3 GHz;

1.3. Неопределеност: ± 20% от измерената стойност;

Обекти, подлежащи на здравна защита обхванати с мониторинг:

1. ДЯ № 5 „Буратино", гр. Шумен, ул. „Македония" № 67.

Източник на лъчение: Базова станция SHU0010 – „Гръцкия нова" на „А1 България" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Марица" № 20

2. ДГ „Братя Грим" № 25 – корпус А и корпус Б, гр. Шумен, ул. „Родопи" № 28.

Източник на лъчение: Базова станция SHU0021 – „ЛИАЗ" за мобилна комуникация на „А1 България" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ж.к. „Тракия", ул. „Родопи" № 26, бл. 14, вх. 1.

Източник на лъчение: Базова станция 4025 за мобилна комуникация на „Цетин България" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Лозенград" № 3, вх. 1.

3. ДГ „Щурче", гр. Шумен, ул. „Цвята Кънчева" № 12.

Източник на лъчение: Базова станция VN4537_A на „БТК" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Александър Пушкин" № 2, Студентско общежитие бл. 2 на ШУ „Епископ Константин Преславски".

Източник на лъчение: Телевизионни предавателни станции ТВРС „Шумен" ID 3745 на „Тауърком" гр. Шумен, ШУ „Епископ Константин Преславски", Общежитие № 2

4. ДГ „Пролетна дъга", гр. Шумен, ул. „Софийско шосе" № 2.

Източник на лъчение: Базова станция SHU006 – „Софийско" на „Булсатком" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Софийско шосе" № 16.

5. ДГ „Пчелица" гр. Шумен, ул. „Райна Княгиня" 1.

Източник на лъчение: Базова станция VN4539 на „БТК" ЕАД, разположена на покрива на обществена сграда в гр. Шумен, ул. „Райна Княгиня" № 8.

6. ДГ „Снежанка", гр. Каспичан, ул. „Димитър Благоев" № 63.

Източник на лъчение: Базова станция SHU0018.A005 – „Kaspichan" на „А1 България" ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Каспичан, обл. Шумен, ул. „Мадарски конник" № 91.

7. ДГ „Ален мак" с. Марково, общ. Каспичан, обл. Шумен, ул. „Ст. Георгиев" №3.

Източник на лъчение: Базова станция 4307 на „Цетин България“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в с. Марково, общ. Каспичан, обл. Шумен, ул. „Станьо Василев“ № 49.

8. ДГ „Маргаритка“, гр. Смядово, ул. „Цар Калоян“ № 5.

Източник на лъчение: Базова станция VN4738_A на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Смядово, ул. „Ришки проход“, № 6, вх. Б.

9. НУ „Княз Борис I“, гр. Шумен, ул. „Ген. Тотлебен“ № 20.

Източник на лъчение: Базова станция SHU0067 – „КОРШУН“ на „Булсатком“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Света гора“ № 2, бл. 5, вх. 3.

Източник на лъчение: Базова станция SHU005 – „Света гора“ на „Булсатком“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. Света гора, № 2, бл. 5, вх. 1.

10. НУ „Илия Рашков Блъсков“, гр. Шумен, ул. „Христо Смирненски“ № 9.

Източник на лъчение: Базова станция БС SHU010 – Славянски на „Булсатком“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, бул. „Славянски“ № 13, вх. Б.

11. II ОУ „Д-р Петър Берон“, гр. Шумен, ул. „Съединение“ № 49.

Източник на лъчение: Базова станция 4024 на „Теленор България“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Съединение“ № 16, вх. 2.

Източник на лъчение: Базова станция БС4021 – „Ришки проход“ на „Макс Телеком“ ООД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, бул. „Ришки проход“ № 34.

Източник на лъчение: Базова станция БС SHU001 – „Жабешки“ на „Булсатком“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен. бул. „Ришки проход“ № 34.

12. СУ „Панайот Волов“, гр. Шумен, ул. „Съединение“ № 100.

Източник на лъчение: Базова станция 4435 на „Теленор България“ ЕАД, разположена на покрива на обществена сграда в гр. Шумен, пл. „Освобождение“, хотел „Мадара“.

13. СУ „Трайко Симеонов“, гр. Шумен, ул. „Ген. Драгомиров“ № 44Б

Източник на лъчение: Базова станция 4022 – „Българанов“ на „Макс Телеком“ ООД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Ген. Драгомиров“ № 44, вх. 3.

14. СУ „Васил Левски“, гр. Нови пазар, обл. Шумен, ул. „Кирил и Методий“ № 15.

Източник на лъчение: Базова станция VN4503 на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на Пощенска станция в гр. Нови пазар, обл. Шумен.

15. СУ „Никола Йонков Вапцаров“ с. Венец, общ. Венец, обл. Шумен, ул. „Васил Левски“ № 2.

Източник на лъчение: Базова станция VN4737_A на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на сграда в центъра на с. Венец, общ. Венец, обл. Шумен.

16. ОУ „Георги Стойков Раковски“, с. Климент, бул. „Съединение“ № 62.

Източник на лъчение: Базова станция VN4693_B на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на сграда в с. Климент, ул. „Съединение“ № 62.

17. ПГССХТ, гр. Шумен, ул. „Симеон Велики“ № 5.

Източник на лъчение: Базова станция 4023 – „Венера“ на „Макс Телеком“ ООД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Дедеагач“ № 1.

18. Общежитие към ПГССХТ, гр. Шумен, ул. „Симеон Велики“ № 5.

Източник на лъчение: Базова станция SHU002 – „Симеон“ на „Булсатком“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, бул. „Симеон Велики“ № 7.

19. ШУ „Епископ Константин Преславски“, учебен корпус С, гр. Шумен, ул. „Университетска“ № 115.

Източник на лъчение: Базова станция 4159 на „Теленор България“ ЕАД, разположена на покрива на обществена сграда в гр. Шумен, ул. „Университетска“ № 115 – Корпус 3.

20. МУ „Професор д-р Параскев Стоянов“ (филиал), гр. Шумен, ул. „Васил Априлов“ № 63.

Източник на лъчение: Базова станция VN4811_A на „БТК“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Петър Парчевич“ 18, вх. 3.

21. ДКЦ I – Шумен, гр. Шумен, ул. „Цар Освободител“ № 103.

Източник на лъчение: Базова станция SHU009 – „Нирвана“ на „Булсатком“ ЕАД, разположена на покрива на обществена сграда в гр. Шумен, ул. „Цар Освободител“ № 103.

22. Комплексен онкологичен център, гр. Шумен, ул. „Васил Априлов“ № 63.

Източник на лъчение: Базова станция VN4811_A на „БТК“ ЕАД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Петър Парчевич“ 18, вх. 3.

23. Жилищна територия около БС VN 4813_C за мобилна комуникация на „БТК Мобайл“ ЕООД, разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Велики Преслав“ № 15.

24. Жилищна територия около БС 4302 за мобилна комуникация на „Теленор“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в с. Градище, общ. Шумен, ул. „Генерал Гурко“ №1.

25. Жилищна територия около БС SHU0008.A002 - Dragoevo за мобилна комуникация на „Мобилтел“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Драгоево, общ. Велики Преслав, УПИ III, кв. 5.

26. Жилищна територия около БС VN4794_A/ Dragoevo за мобилна комуникация на „БТК Мобайл“ ЕООД разположена на покрива на обществена сграда в с. Драгоево, общ. Велики Преслав, Кметство.

27. Жилищна територия около БС 4022 за мобилна комуникация на „Теленор“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Шумен, ул. „Васил Априлов“ № 46, вх. 2.

28. Жилищна територия около БС 4211 за мобилна комуникация на „Теленор“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Златар, общ. Велики Преслав, сграда на Читалище, кв. 30, УПИ II-440.

29. Жилищна територия около БС SHU0136.0000 „ZLATAR NOVA“за мобилна комуникация на „Мобилтел“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в с. Златар, общ. Велики Преслав, УПИ III-236, кв. 98.

30. Жилищна територия около БС SHU0036 „Тича“ за мобилна комуникация на „Мобилтел“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Бяла река, общ. Върбица, УПИ VI, кв. 49, Кметството на с. Бяла река.

31. Жилищна територия около БС SHU0048 – „Риш“ за мобилна комуникация на „Мобилтел“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в с. Риш, общ. Смядово, УПИ IX-289, кв. 64.

32. Жилищна територия около БС SHU0015 – „Ивански“ за мобилна комуникация на „МобилТел“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Ивански, общ. Шумен, ул. „Иван Кръстев Ивански“ № 7, Читалище „Просвета“, УПИ I - 480, 481, кв. 60.

33. Жилищна територия около БС 4318 за мобилна комуникация на „Теленор“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Дибич, общ. Шумен, ул. „Георги Димитров“ № 34, сграда с идентификатор 20938.501.548.1 (сграда в УПИ III, кв. 31).

34. Жилищна територия около БС 4064 за мобилна комуникация на „Цетин България“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Смядово, общ. Смядово, ул. „Ришки проход“ № 14, вх. А.

35. Жилищна територия около БС VN 4753_C за мобилна комуникация на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в с. Дибич, общ. Шумен, ул. „Георги Димитров“ № 43, Сграда с идентификатор 20938.501.194.1.

36. Жилищна територия около БС 4168 за мобилна комуникация на „Космо България Мобайл“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в гр. Плиска, общ. Каспичан, ул. Симеон Велики № 4, Читалище „Просвета-1911“

37. Жилищна територия около БС VN 4775_A за мобилна комуникация на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на жилищна сграда в гр. Плиска, общ. Каспичан, ул. „Хан Крум“ № 1, УПИ I, кв. 39.

38. Жилищна територия около БС VN 4502 за мобилна комуникация на „БТК“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в гр. Каспичан, общ. Каспичан, Сграда на БТК - гр. Каспичан.

39. Жилищна територия около БС SHU0075 - Кауфланд Шумен за мобилна комуникация на „МобилТел“ ЕАД разположена на покрива на обществена сграда в гр. Шумен, бул. „Симеон Велики“, хипермаркет „Кауфланд“, ПИ 83510.665.26.

Резултатите от измерванията на електромагнитните полета на територията на детски, учебни и лечебни заведения, които попадат по посока на излъчване на източници на нейонизиращи лъчения в границите на хигиенно-защитните им зони, обхванати с мониторинг през 2023 г. са представени в таблица 1. В таблицата е описано мястото на измерване, като е посочено разстоянието до източника на нейонизиращо лъчение, както и разположението на пункта на измерване във височина (например етаж в сградата).

Резултатите от проведените измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени в населени места на територията на област Шумен са представени в таблица 2. В таблицата е описано мястото на измерване, като е посочено разстоянието до източника на нейонизиращо лъчение в хоризонтална и вертикална равнина.

Резултатите от проведените измервания на средната стойност на плътността на мощност за интервал 6 минути и моментната стойност на плътността на мощност на електромагнитните полета в горецитираните райони показват, че получените стойности не превишават пределно допустимите нива за населени територии и експлоатацията на изследваните базови станции не създава здравен риск.

През 2023 г. не са извършвани допълнителни замервания на електромагнитни полета, поради липса на постъпили сигнали и жалби.

Мнението на Научния комитет по възникващи и идентифицирани нови здравни рискове към Европейската комисия, от м. април 2009 г., което е базирано на съществуващите научни изследвания в тази област е, че при спазване на препоръчаните от ЕК норми (в България, за честотния обхват на базовите станции, те са от 45 до 100 пъти по-строги), съобщаваните от някои хора симптоми от рода на главоболие, безсъние, умора или проблеми с концентрацията, високо кръвно налягане и др. не може да бъдат свързани с въздействието на радиочестотните полета.

От своя страна, Световната здравна организация счита, че съществуващите научни изследвания не доказват наличието на вредно за здравето на хората влияние на електромагнитните лъчения, генерирани от антените за мобилна комуникация.